

Instrumente/ tehnici de lucru specifice pentru dezvoltarea de abilități emoționale, consilierea socială și vocațională adaptate la nevoile de servicii psiho-sociale de sprijin ale preșcolarilor/ elevilor din grupul țintă

TESTUL DE PERSONALITATE „EU SUNT...” Partea a 2-a

În cazul copiilor cu părinți plecați, efectele separării de părinți pot induce uneori abateri grave față de normele sociale, în unele cazuri consemnându-se acte de devianță comportamentală sau abandon școlar. În strânsă corelație cu toate aceste situații, se constată la acești copii o cunoaștere deficitară a propriei persoane, precum și alterarea imaginii și stimei de sine. Din aceste considerente, sunt recomandate instrumente de evaluare psihologică a personalității.

Adaptat de Ursula Șchiopu și Mielu Zlate (M. Zlate, 2002), util în studii comparative după vârstă, profesie etc., testul evidențiază reprezentarea diferitelor caracteristici și laturi ale personalității, accentuarea unor structuri ale acesteia.

În esență, proba constă într-o compunere pe care subiecții trebuie să o facă despre ei înșiși. Aplicarea testului nu impune limită de timp. Se recomandă, totuși, 10 minute pentru aplicare și 30 minute pentru cotare și interpretare.

Instructajul verbal adresat subiecților este următorul:

„Vă rog să elaborați o compunere cu titlul „Cine sunt Eu?”. Imaginați-vă că fiecare dintre voi și-a formulat o asemenea întrebare și trebuie să răspundă în scris la ea. Relatați cât mai multe lucruri despre voi, așa cum vă știți, așa cum și cât vă cunoașteți până acum. Lucrările sunt anonime, nu le semnați. Dacă totuși cineva vrea să le semneze este liber să o facă. Dacă cineva nu poate sau nu vrea să scrie despre el este liber să nu o facă. ” (M. Zlate, 2002, p.123).

Analiza primară a compunerilor redactate de copii s-a realizat pe baza *Grilei cunoașterii de sine* care conține 17 teme, prezentate în continuare ca denumire și semnificație.

- Identitatea (nume, vârstă, gen, ocupație) - exprimă nevoia de afișare, implicit de consolidare a identității ca premisă ce va asigura unicitatea persoanei, nevoia de apartenență și de identificare cu un grup de vârstă, genul sau ocupațional.
- Înfațișarea fizică – oferă informații despre Eu-l fizic care poate fi extins sau contractat, acceptat sau respins, anumite defecte sau imaturități fizice reprezentând deseori punctele „ febrile”, „nevralgice” ale existenței individului.
- Trăsături psihice (temperamentale, caracteriale, aptitudinale) - furnizează informații cu privire la Eu-l psihic, trăsăturile pozitive sau negative fiind un fel de „pulsatii” ale personalității ce-i dau forță și stabilitate sau o slăbesc și dezagregă. Exprimă mobilizarea resurselor psihice în vederea sporirii forțelor și potențelor adaptative.
- Rezultatele la învățatură sau în muncă – relevă disponibilitățile pentru activitatea de învățare și muncă, atitudinile față de performanțele obținute.
- Preferințe, dorințe (vocaționale, de timp liber, de moment și de mare perspectivă) - evidențiază nivelul dezvoltării intelectuale, extensia, bogăția și profunzimea intereselor, muștitudinea sau unilateralitatea preocupărilor, adecvarea sau nonadecvarea propriilor posibilități, gradul de implicare în realizarea lor practică.
- Sistemul relațional (cu părinții, cu colegii, cu prietenii) - scoate la iveală disponibilitățile, nevoia de afiliere și integrare socială, potențialul interrelațional, sensibilitatea și selectivitatea interrelațională, profunzimea sau superficialitatea, precaritatea relațiilor.
- Opinii și experiențe – exprimă nevoia de intimitate, de evaluare a stărilor afective complexe de protejare sau de simulare a intimității.
- Căutarea de sine – reliefează nevoia de autodescifrare, exigențele față de sine.
- Izolarea și închirerea în sine – este transparentă pentru tendința de interiorizare, dar și pentru dificultăți de adaptare și integrare socială.
- Adaptarea și integrarea socială (implicare și participare socială eficientă, dificultăți de adaptare și integrare socială) – arată disponibilitățile pentru învățarea și jucarea rolurilor sociale, dorința de afiliere la grupurile sociale, de participare la viața socială.
- Nevoia de autoperfecționare și autodepășire - evidențiază dorința de a se schimba în bine.

- Atitudinea față de sine (autonemulțumire, insatisfacție însoțită de descurajare, revoltă și respingere, încredere, proiectare a trăsăturilor pozitive) – exprimă obișnuința cu analiza subiectivă bazată pe sisteme de criterii.
- Sistemul orientativ de valori (convingeri și credințe) - arată existența unor motivatori superiori ai comportamentului, suplețea intelectuală, posibilități crescute privind realizarea unor generalizări proprii reieșite din experiențele trăite .
- Conflicte și contradicții - poate semnifica inconstanța și incongruența psihocomportamentală, lipsa lor arătând stagnarea, plafonarea personalității.
- Idealul de sine (modelul sau prototipul ideal) – evidențiază capacitatea persoanei de a se proiecta, de a se orienta și focaliza într-o anumită direcție.
- Eu-l reflectat (sistemul de imagini despre alții) – exprimă nevoia autodefinirii prin raportarea la alții, capacitatea de a se aprecia pe sine de pe pozițiile altora.
- Statutul persoanei – scoate la iveală trebuința stabilizării statutelor, dobândirii unor noi sau depășirii celor vechi. (M. Zlate, 2002)

Identitatea socială prevalează atunci când o persoană are un nivel ridicat de certitudine al schemei „noi - alții” și un nivel scăzut de certitudine al schemei „eu-noi”. Identitatea personală prevalează la persoanele cu un nivel ridicat de certitudine al schemei „Eu - ceilalți” și un nivel scăzut de certitudine al schemei „noi - ceilalți”.

În mod convențional, se pot distinge șase sfere principale ale vieții, care pot fi reprezentate în caracteristicile de identificare:

1. familia (rudenie, relații părinte-copil și maritale, roluri corespunzătoare);
2. muncă (relații de afaceri, roluri profesionale);
3. studiu (nevoia de a dobândi noi cunoștințe, capacitatea de a se schimba);
4. petrecerea timpului liber (structurarea timpului, resurselor, intereselor);
5. sfera relațiilor personale (prietenii și colegii);
6. odihnă (resurse, sănătate).